

Lo Camin'òc

Après la pança, la dança, après la dança, la canta !

Jornal dels calandriers d'APRENE 1 – 2018-2019

n° 7 - març de 2019

Mercejaments

Aquel jornal es consacrat en granda part a nòstre «viatge» en Bearn. A fial e a mesura, dins lo jornal, vos anam partejar nòstras descobèrtas, nòstras emocions...

La còla Aprene 1 merceja totes los intervenents que passan de temps amb nosautres pendent lor temps liure.

Pendent cinc jorns, passegèrem dins las Calandretas, dins la polida vila de Pau, dins la montanha bearnesa...

Doncas grand mercé a :

Laura Cadaux per son partatge de la lenga gascona e de sas particularitats ;

Felip Biu e **Sabrina Cepeda** per la descobèrta de la tecnica del lengatge « shiulat » ;

Isabèu Vergnes, Pèire Salles (autor) e **Isabèu Morlaàs-Lurbe** (illustratritz) per la descobèrta del jòc «7 camins» e la mesa en plaça d'aquela idèa fins a la concepcion ;

Joan Pau Goarré, Clamenç Flouroux e **Julian Cabary** per las demonstracions del jòc tradicional : las quilhas de nòu ;

Joan Pau Goarré e **Fabrice Montesquieu** per la visita d'un vinhal gascon ;

David Bordes per la passejada en raquetas, la construccion d'un igló e lo conte del Pic ;

Joan Brice Brana e **sa còla** per la visita de l'Inòc, del Congrès... al Castèl d'Este ;

Beneset Larradet per la descobèrta de la vila de Pau e son istòria.

E subretot un grand mercé a **Lucila Gauffre** per sa paciència, son ajuda e d'èsser totjorn a nòstre escota. Foguèt encara un grand plaser de l'aver a nòstre costat. E al còp que ven... a la nòstra marina de viatge de lenga.

Anna Laura VESENTINI

Ensenhador

Mercejaments.....1	Visita del chai.....4	Visita e istòria de Pau.....9
Lo viatge de Crabòta.....2	Passejada de raquetas.....5	Serada de l'ors.....10
Paissèl, baile, paissèl ajudaire, espatlaire.....2	Nòstra ostal de la montanha : l'igló.....6	Carnaval.....11
Jòc de 7 camins.....3	Joan Pèire.....7	Saberons.....12
Quilhas de nau.....3	La sortida al centre vila de Pau..8	

Lo viatge de Crabòta

La passejada de Crabòta en Bearn que comencè a Auloron. Qu'encontrè a la classa de mairau de Maguí. Acerà qu'estó hèra urosa mercés aus calinòts que recebó tot dia deus mainatges. La

Grana Seccion que tribalhè sus l'escritura deu son petit nom, aqui lo tribalh qui hasón :

Òsca ad eths qui hasón dessenh deus beròis e qui arcuelhèn Crabòta dab hèra d'estrambòrd. Puish, la caprina que se n'anè tau Lis on encontrè ua classa de CP – CE – CM qui pausèn hèra de questions sus la soa vita. Que la bailinèn sovent, sustot Naëlle quan passava davant tà s'anar cuélher lo quasèrn de dia. Qu'estó un beròi viatge, plen d'amor, tà Crabòta en Bearn.

Maevà CAUBET

Paissèl, baile, paissèl ajudaire, espatlaire

Vaquí un novèl modul que s'acaba e voliái mercejar las (los) que prenon de temps per nos ajudar.

Pas aisit la primièra setmana d'aver una novèla persona que vos agacha dins vòstre trabalh, que pren de nòtas per APRENE.

Après lo temps de metre en òbra lo perqué l'estagiari es aquí, li cal balhar la responsabilitat tota de la classa.

D'en primièr cal preparar de sesilhas que seguison lo programa mas que seràn pas feitas coma las/los paissèls e las/los bailes. Cal per elas/elles tot legir, cal corregit e subretot pas cambiar lo biais de faire de son apreneider(e), la classa va aver un autre biais d'aver una sesilha, la Pedagogia serà pas parièr, lo trabalh se va faire en còla, alara qu'es mièlhs solet, o visa e vèrsa.

Cal daissar la/lo calandrin(a), faire son experiéncia pròpria.

Per aquò grandmercé.

Un grandmercé tanben per aquel biais «d'èstre aquí en èsser pas aquí dins lo meteis temps».

Per çò que me concernís, la Baile e la Paissèla èran d'una discrecion... las ai quitament doblidadas.

Aqueles femnas e òmes, que prenon sus lor vida personala per ajudar qualqu'un d'autre,

que prenon en mai de lor temps de preparacion, de temps per las explicas, la lectura e tornar legir lo trabalh del (de la) calandrin(a).

Sens d'oblidar lo temps passat al telefonet perque uèit oras amassa, de còps que i a sufison pas...

E quand lo docte s'installa, son aquí per te remontar, te dire que cal lo temps...

E un jorn un messatge que te «boosta» ton paissèl ajudaire que te manda un messatge per confirmar çò que te foguèt dit, que lo camin se fa.

Lo trabalh de ton paissèl e baile s'arrèsta pas aquí lo mai complicat, que cal jutjar lo trabalh efectuat, dire quand es bon o pas. Pas per rapòrt a la classa que pòt marchar, mas per rapòrt a un ensemble, la vitalitat de la classa, lo biais de bolegar entre los diferents grops, lo biais d'ajudar o de saber dire del (de la) calandrin(a) : «te cal cercar» .

Una Pedagogia institucionala, *Fernand Oury/Aïda Vasquez*, que s'aplica als adultes.

Quina granda profession de fe que d'èstre Regent(a) e mai *Paissèl, Baile, Paissèl ajudaire, Espatlaire*.

Valèria LEROY

Jòc de 7 camins

Pendent lo noste estagi en país biarnés, lo dimars matin tà estar precisa, que podom descobrir (o tornar descobrir) lo jòc deus 7 camins presentat peus sons creators. Qu'estom arrecebuts a la Calandreta Paulina, e qu'escambièm purmèr dab Isabèu, ua de las regentas qui avón l'idea de crear un jòc atau e tanben sus las rasons qui l'incitèn a'c har. Que ns'expliquè com l'idea e'u vienó. Qu'encontrèm peu purmèr còp las legendas de las quaus parla lo jòc d'un biais mei viu que non pas dab lo libe. Puish que que ns'i ensagèm dab bona motivacion. Tà acabar aquera descobèrta, qu'encontrèm las duas personas qui cooperèn dab Isabèu suus 7 camins, e qu'avom l'escadença de véder las creacions originaus deus dessenhhs qui illustran lo jòc. Un matiau deus rics, donc !

Auròra BAILLET

Quilhas de nau

En Bearn, mes tanben en Lanas e Bigòrra que s'i hè a las quilhas, com drin pertot en Occitània. Mes a noste, lo biais de har ad aqueste espòrt qu'ei un ahar d'estetica dab las diferentas figuras a har, mes tanben de precision pr'amor qu'ei impossible de poder tocar las nau quilhas tot au còp. Per jo qu'ei sustot lo jòc qui l'agrada mei au pairbon. «Qu'ei un jòc de precision, que cau plan préner la quilha en devath. Dab la bòla» ce'm digó quauques dias abans l'estagi lenga e cultura qui hasom dab tota la còla en Bearn (que pensi qu'esperava secretament qu'estossi ua campiona dens la soa disciplina). Alavetz, lo dia D, que'm concentrèi tà poder har a las quilhas au mièlher. Que passèm ua vrespada a apréner diferentas figuras qui compausan lo jòc, mes sustot a ensajar de tocar au mensh ua quilha a cada còp qui lançavam la bòla. Que prengoi plaser a m'imaginar que lo pairbon, dens la soa joenessa, e s'i hasè com nosautes (en mielhor) au quilhèr d'Arganhon.

Maevà CAUBET

Visita del chai

Una visita tant agradiva :

Lo propietari del domeni de Montesquiou nos faguèt visitar una de sas vinhas.

Es un domeni mai expandit que los qu'avèm la costuma de veire al sud de Narbona, a pauc près 15 ectaras de tèrra.

Aquel òme fa tot de la debuta cap a la mesa en botelha de son vin.

Produís un vin de color d'aur, nos en faguèt tastar diferentas varietats sens tròp de fromatge, que la Anna Laura me diguèt que caliá, per plan apreciar lo vin, lo mesclar pas amb d'aliments que cambiarián son gost...

Un vèspre que s'es acabat en serada, amb doas « SAMetas » en las personas de Lucila e Anna-Laura.

Mercé a elas doas de nos aver tornat a l'albergament.

Una degustacion fòrça simpatica.

Una adreça que vos cal absolutament anar visitar se sètz a l'entorn de Pau, e çò que gasta pas l'afar es qu'es un paire de Calandrins de l'escòla de Pau e que vos pòt faire la visita e la degustacion tot en occitan, sens oblidar d'acabar coma cal, en cantant.

Valèria LEROY

Passejada de raquetas

Lo David Bordes, guida de montanhas mejanas, nos menèt descobrir los alentorns del Pic de Miègjorn d'Aussau, situat un pauc al sud de Laruntz, al ras de la frontièra espanhòla, a costat de l'estacion d'esquí de Formigal. I fintèrem qualques isards en cèrca de noiridura.

Sul parcatge, nos despartiguèrem cauçaduras, raquetas, bastons e metèrem de crema solara sul nas.

Long de la primièra montada, comencèrem d'escambiar a l'entorn dels objectius pedagogics d'aquesta mena de sortida, tal coma prene lo temps d'escotar, de gaitar, de badar de païsatges «hèra beròis» (mas que mancavan un chic de nèu, cf mon entrevista de Rodòlf lo Ren, Camin'òc n°4). Lo David nos balhèt qualques astúcias de gestion de grop, d'organizacion de las fialas en alternant lors caps. E Arribèrem a un igló bastit pendent una sortida precedenta. Doas cambras, cosina equipada, velux. Un polit igló. N'aprofichèrem per beure un chic d'aiga e per tornar metre de crema solara sul nas.

En seguida, arribèrem sus un platèu que s'i debanèt una granda batèsta de bolas de nèu, que las aliganças se nosèron e se desnosèron mai lèu que lo temps de rotlar una bola. D'unes prenguèron una bola sul nas, que tirèt la crema.

Puèi, un pica-mica partejat plan meritat en parlant dels territòris dels animals salvatges que pòblan lo massís pireneic, un cluc, de crema sul nas e zo, tornamai en raquetas fins a l'endrech adaptat per bastir un igló. En mai de la tecnica, David nos aprenguèt cossí organizar aqueste trabalh de grop, per poder ocupar la classa tota, en tota seguretat. La còla faguèt un trabalh remirable, en particular la que s'assegurèt que tot lo mond aviá plan mes sa crema.

Sul camin del tornar lo David, qu'es pas solament un guida de tria, nos contèt la legenda de Joan e Pèire, dos fraires dels caractèrs plan diferents, gardians de la valada d'Aussau. Un jorn, la vos contarai. Qualques lisadas sul cuol en tecnica «caiac» mai tard, foguèrem tornats a las veituras.

Una plan bèla jornada, de parfum de libertat, e de crema solara.

Nicolàs MIARD

Nòstra ostal de la montanha : l'igló

Èra lo dimècres 27 de febrèr. Per una polida matinada, anèrem totes en sortida raquetas. Aprèp un repais e una pauseta plan meritada... partiguèrem a la recèrca d'un luòc adaptat per la construccion de nòstre igló. Coma de calandrons aprenguèrem a bastir nòstre igló.

Se presentava davant nautres una nèu blanca lissa e perfèita per la construccion. Nòstre guida, David Bordes, sortiguèt de sa saca tres palas plegablas. Nos expliquèt cossí faire e qu'un se deuriá metre dedins per fortificar de l'interior l'igló. Nos expliquèt que la pala servirí a descopar de gròsses carrats de nèu gelada. Descopèrem en primièr tres costats e lo quatren serviguèt a levar lo blòc. Nos despartiguèrem lo trabalh : un còla per faire los blòcs, una per los portar e una darrièra per bastir. Una cadena umana se formèt per recuperar cada blòc de nèu, en cantant en còr de cançons per la motivacion. Un còp los blòcs al pè de l'igló, aguèrem pas qu'a montar las parets. Los blòcs montèron los uns sus los autres. Construguèrem las parets d'en bas cap al naut en corbant per tampar l'estructura. Nòstre igló foguèt quasi acabat : per finir cada blòc foguèt verificat. En

efièit, daissar de traucs èra enebit... Se lo ligam entre los blòcs es mal fait, l'estructura risca de se desrunar d'un còp.

Los traucs amb la reverberacion del solelh apareissián blaus clars. Lo trabalh de construccion se passèt pas solament a l'exterior : Marion foguèt designada per èsser dedins, foguèt en carga de manténer los blòcs de l'interior e de verificar la bona coesion de l'estructura intèrna.

Un còp l'igló acabat : foguèrem en carga de desliurar Marion blocada dedins. Una pòrta ornava un costat, un pichòt camin curat per donar sus la pòrta.

La construccion foguèt una vertadièra descobèrta e un trabalh de còla. Un moment agradiu !

Saupèri pas quand de temps aquel igló demorèt : mas aquela jornada demorarà un brave temps dins nòstre cap.

Anna Laura VESENTINI

Joan Pèire

Pic de mègjorn o Pic d'Aussau

Los estrangiers veson la « giganta peira »...

Una legenda entre d'autras contas :

Amont-naut sobre la montanha vivon dos fraires bessons : Joan lo petiòt e Pèire lo grand. Pastres, montanhièrs inseparables, parlan amb dengun. Gitan sas parjadas e sas chabras. Mas tanben, z-an per mission de parar los vilatges e d'empaïchar los barbars d'envasir la val.

Una nuèit, delh temps que gita sas bèstias, Pèire aus un brut espaventable que ven delh debàs.

Espauiresidas, las bèstias s'enfugisson. Pèire, que crenh una farça crudela de las brochas demanda a Joan de faire espinchon tot aïorn de la chaban.

Quò's aquí qu'un bocau corsèc Joan, lo mòrd e lo trai per tèrra. Pèire ven elh secors de son fraire mas una fachinèira surgís e empòrta los pastres dins son monde sosterranh.

Lo temps que los bessons demòran en infern, los barbars atacan la val per destruire tot çò que lai viu, los òmes e las bèstias. Los gaves son roges.

Tot per un còp, Joan e Pèire gisclan delh volcan, immens, costa a costa, amb sas espasas de fuòc amb las qualas enastan los envasidors.

En estatufiar quela valhença per l'eternitat, las brochas petrifican los bessons, devenguts dempuèi lo Grand Pic e lo Petiòt Pic de l'Assau de mau desseparar...

Coma per de nombrosas legendas, existís mai d'una version d'aquela istòria.

Adriana KOVACOVA

La sortida al centre vila de Pau

Aqueste estagi « Lenga e cultura » foguèt fòrt plan per la coesion de grop, l'escambi entre la còla e mai apreng de nosautres. Capitèrem de faire un fum de causas agradivas : diferents talhièrs (cartas, ilustracions), visitas de doas Calandretas, d'un chai qu'avèm tastat lo vin, partejat un repais, escambiat a l'entorn de la cultura occitana e de segur del bon vin de Jurançon.

E que dire de las sortidas : raquetas de nèu e visita de la vila de Pau ! Formidablas. Mon article tractarà de la visita de Pau e de son centre vila istòric. Per començar, i aguèt un temps agradiu amb solelh e calor, una jornada de prima. Avèm caminat : i aviá marcat mai de 9 quilomètres sus la mòstra de Nicolau. Lo sénher Beneset Larradet fòrça simpatic nos faguèt la visita en contant anecdotas sul patrimòni e l'istòria de Pau. Posquèrem pas visitar lo castèl que i nasquèt Enric IV perque èra tampat mas sonque los alentorns. Beneset Larradet nos contèt l'istòria de sa construccion e son evolucion a través lo temps. Vaquí los bastiments e los monuments qu'avèm vist a Pau.

Estatua de Gaston Febus : Gaston III de Foix-Bearn dit Febus nasquèt lo 30 d'abril de 1331 e moriguèt lo 1er d'agost de 1391. Foguèt prince pirenenc, escrivan e poèta de lenga d'òc. Aprofèchèt de la guèrra de Cent ans per assetar sa dominacion sul piemont nòrd pirenenc. Es l'autor del famós manuscrit « del libre de la caça ». Es representat amb una lèbre e en vestits de caça. Son agach gaita Pirenèus.

Pòrta del molin : La pòrta del molin es una anciana entrada istorica de la vila de Pau. Ara, al ras i a l'ostalariá del departament. Es estada restaurada i a pauc de temps.

Lo monument als mòrts : La França victoriosa es representada per la divessa Atena. La cara barrada, l'agach fixat sus Pirenèus, vestida a la mòda antica amb un casco dels peluts de 1914, qu'estrusa una espasa dins un estug en signe de patz e sul boclièr es pausada una branca d'oliu (cf lo tèxte de Marion).

De l'autra part una « veusa » e un mainat depausan de flors sus la tomba d'un soldat tuat.

Ostalariá Gassion : Es al sègle XVIIIen que la familha Gassion fa bastir aquela ostalariá.

Serà una preson a la revolucion puèi al sègle XIXen (1867-1870) es un bearnés qu'aviá fach fortuna a Brasil que lo cromptèt per ne far una ostalariá pels aristocratas europencs (mai que mai pels angleses que venon sejournar a Pau. Èra equipada de totes los elements de luxe de l'epòca, amb lo primièr monta-carga d'euròpa, l'electricitat e lo telefon.

Los cordèrs : Al nòrd de Hedas (flume) es bastit un « convent », lo convent dels cordèrs e bastiguèron un pont en 1650 per rendre mai aisit lo passatge entre lo borg del centre e lo convent sens aver besonh de davalar a la font de Hedard (galihòrça). Aqueste pont fa 19 mètros de long sus un sol arc. A l'ora d'ara, i a 7 ponts que traucan Hedas.

Jonatan ROSELLÒ

Visita e istòria de Pau

Sèm lo dijòus 28 de Febrièr, es la caça de l'ors aqeste ser mas per esperar la serada, un pauc de cultura istòrica Bearnesa amb la visita de Pau en òc, plan solide !

Per aquò, fasèm la rencontre de Beneset Larradet, èra lo regent de Maèva !

Beneset prenguèt un pauc de son temps per nos far descobrir los secrets de la vièlha vila, lo castèl e sos alentorns.

Lo punt del rendètz-vos, se tròba al pè del castèl, un castèl fòrça polit e cargat d'Istòria :

L'arquitectura n'es lo testimòni : I a una torre del castèl que data de l'edat mejana, una altra bastida per Gaston Febus dins la segonda mitat del sègle XIVen (lo material es completament diferent dels autres perque s'utilizavan las bricas rojas per la construccion) e enfin lo demai del castèl demòra dins un estil « Renaissance ».

La passejada comença per lo torn del castèl per agachar las traças de la vièlha vila amb l'ancian passatge del riu lo Hédas, l'estatua de Gaston Febus qu' agacha Pirenèus.

Beneset nos presentèt un « jòc » d'orientacion qu'a prepausat ja a sas classas per una descobèrta de la vila e sos secrets.

Doncas, la visita se far en foncion, mai o mens, del supòrt pedagogic que prepausa de trobar de causas de la vila (fenèstra, pichona carrièra, escalpradura...).

Nòstra passejada èra emplenada d'istòrias e d'anecdòtas, Beneset coneis sa vila e la conta amb tament de passion qu'èra fòrça interessanta e pivelanta. Avèm pres plaser a l'escotar e descobrir aquesta polida vila. S'es acabada per la passejada lo long de Pirenèus, vegèrem los picos indicats sus las marcas fachas sus la barralha (lo balcon de Pirenèus) : cada montanha es marcada dins lo beton e se cal posicionar rapòrt a aquela marca per veire lo pic dempuèi lo punt de vista de la vila.

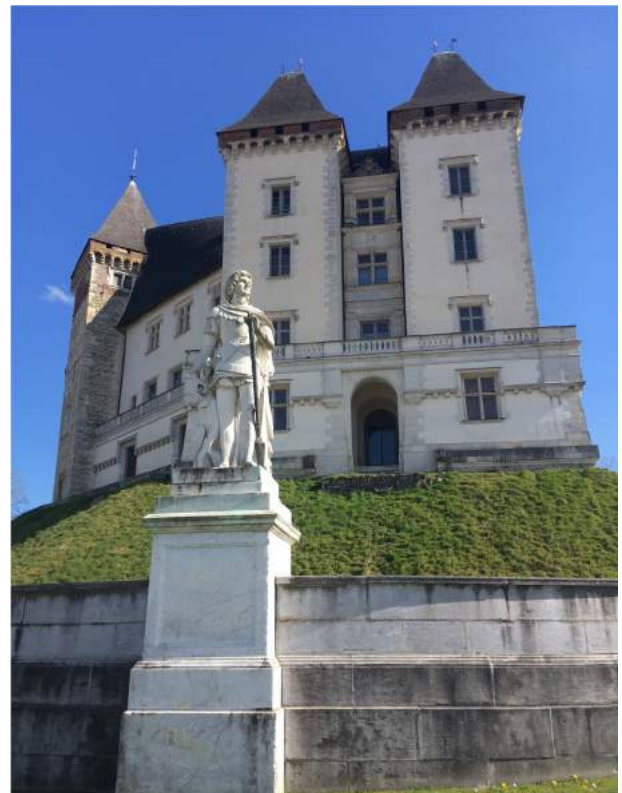
A la fin d'aquesta passejada abans d'arribar al castèl, una granda estatua se dreça en direccion de las montanhas, es lo monument dels mòrts mas i a una causa qu'es diferenta dels autres monuments.

En efièch, es Athena, la divessa grèca, que domina Pirenèus e representa los soldats que faguèron las doas guèrras mondialas aital coma la guèrra d'Indochina mas tanben França victoriosa. Es vestida coma a l'Antiquitat mas pòrta lo casco dels peluts, l'espasa a la gaina per la patz e una branca d'olivièr sus lo boclièr.

De l'autre costat, l'imatge representada mostra un autre agach sus la fin de la guèrra e sa realitat : una maire e son filh que pausan de flors sus una tomba.

La visita s'acaba al castèl amb lo solelh. Es estat una fòrça bona descobèrta, amusanta, interessanta e completa de coneissenças.

Mercés encara a nòstre guida per aquesta visita e passejada.

Tornarem a Pau amb grand plaser !

Marion GATARD

Serada de l'ors

Lor aviái dit, de segur que lor aviái dit mas solide jamai degun me crei pas. La nuèit de febrièr es fresca, clara, mas aquò dedins bolhís, aquò espèra la prima, aquò espèra que bolhisca defòra, espèra que sortisca, que se quille, aquò... En febrièr la nuèit es fresca, clara, la buga a l'interior sus las vitras, sonque los cants que sortisson. Los agaches se crosan, nos reconeissèm a pena, los agaches se perdon quand las voses se calan. Se son cobèrts de pels, non Mossur, nos desguisam pas, nos cambiam... Nos cambiam per l'interior, lo vestit d'òme es pel sol, son desvestits de sas costumias, de sas servilitats, veson lo monde sonque a través dos operculs, lo demai, lo sentisson, l'escotan.

Ors.

La nuèit de febrièr es fresca, clara, la buga a l'interior sus las vitras, sonque los cants que sortisson. Los agaches se crosan, nos reconeissèm a pena, los agaches se perdon quand las voses se calan. Son partits cercar la feminitat que los abita, ò ! solide pretendèron qu'èra fòrça luènh, esconduda, aclapada jos l'espessa cultura que fa d'eles de mascles, mas èra aquí, amorosa, tot près, lors gèstes enganan sonque eles, lo vin es fait d'aiga. Non Dòna, nos desguisam pas, nos cercam, nos rencontram e lo monde nos veson sonque a través d'escas exhibidas.

Rosetas.

La nuèit de febrièr es fresca, clara, la buga a l'interior sus las vitras, sonque los cants que sortisson. Los agaches se crosan, nos reconeissèm a pena, los agaches se perdon quand las voses se calan. Se van vestir de mascles, prendre d'accessòris qu'an besonh per èsser, sarrar las cintas, s'armar de fusilhs e de cotèls per emascular aquesta umanitat. Lo monde los agachan per metre fin a aquesta mascarada. Non Mossur, vos imitan pas, vos escarnisson.

Caçaires.

La nuèit de febrièr es fresca, clara e dintra per las tres pòrtas per las que sortisson. Cadun serà lo qu'a decidit d'èsser e s'anarà cercar fins al fons de l'auratge, nos anam butassar, nos voludar, nos tocar, s'arancar, se defendre. Non, mossurs e dònas, s'agís pas de teatre mas d'agachar una umanitat en fàcia, podètz demorar o virar los talons.

La nuèit de febrièr es fresca, lo matin de deman serà just un pauc mai clar.

Discors que foguèt escrit per Sergi Mauhourat per debutar e explicar la serada de l'ors. Mercejament a Julie Courtadiou per m'aver fait passar lo tèxte.

Revirat per Cristèl CAYLET

Carnaval

Es aicí lo mes de març...

Cada an, quand arriba març, sabèm que, enfin, lo passa-carrièra es pas pus luènh e que un òme va pagar per totas aquelas marridas causas que nos tomban dessús de longa...

Alara qu'ongan es lo primièr còp dempuèi un fum de temps que cargui pas la tenguda de fachilièra o de Petaçon, ai enveja de me sovenir dels carnavals passats dins lo nòrd Òlt, amb la Calandreta de Sen Seren.

Coma pertot, es de primièr la jòia de partejar las danças e los cants que los bèls coneisson de còr las paraulas que van transmetre als pichons.

Puèi i a aqueles moments de creacion. Partissèm a la cèrca de jupas e teissuts mirgalhats e es la classa tota que se muda en talhièr de confeccion. Las machinas de cózer bronzinan, los teissuts s'esquician, los cisèls descopan.

Cada jorn una letra de mai, un testimoni d'apondre, un cachavièlha de contar : e tot aquò d'escriure sul fuèlh que serà legit pendent lo jutjament.

E quales seràn los jutges, los advocats ? E qual legirà tot aquò...

I a tanben la presa en carga de la bastisson de l'òme Carnaval. L'associacion dels amics de Sen Seren nos balha l'estructura metallica. Es a nautres de la transformar en òme de papièr leugièr. E aqueles moments son incredibles ! De recoltar los vièlhs jornals, de far la pega, de l'imaginar e de lo realitzar,

son de moments collectius tament rics! Sèm fièrs de participar a aquela fèsta tradicionala, collectiva e culturala, que la carrièra es per un moment renduda a la populacion. Mas, ara, qual sap se monsur Carnaval es pas vist coma tròp subversiu e se dançar dins la carrièra en se trufant de l'autre seriá pas viscut coma quicòm de tròp dangierós ?

La simbolica, la tradicion e la cultura que pòrta, lo ligam social qu'es creat, fan del Carnaval un moment ric e intergeneracional que las Calandretas especialament, mas tanben las escòlas totas e la populacion entiera, an l'astre de poder oblidar l'entre-se per escambiar e festejar a tot petar, amassa.

Emilia LACROIX GAUCHER

Saberons

A l'entorn deus saberons pas tant utiles :

Benvengut per aquesta dusau edicion deus saberons. E començam de tira dab las respensas deu darrèr còp :

E s'í tròba cianur dens las caquidas de pomas ?

E la resposta es... Vertat : Las pomas com d'autres fruta (abricòt, peras, persega...) tienen d'amigdalina, una mescla de sucre e de cianur. Mes n'í a tan pauc que ne hè pas arren.

Lo « yes » anglés vien de l'occitan « I es » ?

Legenda, conte, vertat ? Impossible d'ac díser. Vertat qu'í avòt hèra d'escambis entre las lengas de França e de Grana-Bretanha mes aquò tien mei deu conteriòt que d'un hèit confirmat.

Afrodita es la hilha de Zeus ?

Vertat : dens la legenda segon Omer, la divessa de l'amor Afrodita es la hilha de Zeus e de Dioné, divessa deu casse on la coloma de l'amor se hasèva lo nid.

Faus : Dens la legenda segon Esiòde, Afrodita es mei vielha que los dius e es assimilada aus Titans. Devath l'influéncia de la soa mair Gaià, Cronòs emasculèt lo son pair Oranòs e las soas partidas sexuais cadón a la mar. A l'endreit on cadón nascot Afrodita de la mescla de la sang d'Oranòs e de la grama de la mar.

Las pastanagras son totjorn estadas iranjas?

Faus : La majora partida de las arradics son blancas e la pastanagra n'í hasèva pas default. Mes pr'amor de la soa color e deu son costat hilandrós, la pastanagra n'èra pas sonque consomat peus paisans. La color iranja vien deu crotzament d'aquesta pastanagra blanca e d'una varietat que vienèva de Siria e qu'avèva una color entre lo roi e lo vriulet. Aqueste crotzament apareishot en Holanda au sègle XVIau.

Aquí per las respensas, adara las navèras questions.

Vertat o faus ?

Per conéisher la temperatura ambienta que sufeish d'escotar un gric criquejar ?

Avem totjorn avut un nom d'ostau ?

Avem, nosautes umans, 50 % de sequéncia ADN en comun dab la banana ! Vertat ?

Guardar un corric ne produseish pas de CO² ?

Kevin HAYET